

LÒNG GHÉP GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC, TRUNG HỌC CƠ SỞ THÔNG QUA CHƯƠNG TRÌNH HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Trần Hoàng Tinh*, Dương Thị Thanh Mai, Nguyễn Thị Thu Hồng
Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Tổ chức chương trình hoạt động ngoại khóa cho học sinh tại Trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh, sẽ là cơ hội cho học sinh được học tập, trải nghiệm trong môi trường “quân sự”, được bồi dưỡng kiến thức giáo dục quốc phòng và an ninh một cách hiệu quả. Để đánh giá thực trạng, chúng tôi đã lập bảng hỏi và tiến hành khảo sát mức độ hiệu quả của việc lồng ghép giáo dục quốc phòng và an ninh cho học sinh tại các trường Tiểu học, Trung học cơ sở trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên hiện nay; khảo sát sự phù hợp và khả năng đáp ứng các yêu cầu để tổ chức chương trình hoạt động ngoại khóa cho học sinh tại Trung tâm. Kết quả khảo sát cho thấy, hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho học sinh tại các nhà trường là chưa tốt, bên cạnh đó kết quả khảo sát cho rằng việc tổ chức hoạt động ngoại khóa tại Trung tâm là rất phù hợp và có đủ các điều kiện cần thiết để triển khai. Kế thừa kết quả nghiên cứu của các tác giả và thực trạng hiện nay, chúng tôi đã đề xuất năm biện pháp cơ bản, nhằm tổ chức triển khai chương trình hoạt động ngoại khóa lồng ghép giáo dục quốc phòng và an ninh cho học sinh tiểu học, trung học cơ sở tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Đại học Thái Nguyên, bảo đảm tính khả thi và sự thành công của chương trình.

Từ khóa: *Hoạt động ngoại khóa; giáo dục quốc phòng; an ninh; học sinh; lồng ghép.*

Ngày nhận bài: 19/9/2019; Ngày hoàn thiện: 28/9/2019; Ngày đăng: 30/9/2019

WORKSHOP OF NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION FOR PRIMARY, SECONDARY SCHOOL STUDENTS THROUGH THE COURSE OF ACTIVITIES OF COURSE ACTIVITIES AT THAI NGUYEN DEFENSE AND SECURITY CENTER

Tran Hoang Tinh*, Duong Thi Thanh Mai, Nguyen Thi Thu Hong
TNU - Center for National Defense and Security Education

ABSTRACT

Organizing extracurricular activities for students at the Center for National Defense and Security Education, will be an opportunity for students to study and experience in a "military" environment, fostering educational knowledge defense and security effectively. To assess the situation, we have established a questionnaire and conducted a survey on the effectiveness of integrating national defense and security education for students at primary and secondary schools in Thai province. Originally present; survey the suitability and ability to meet the requirements to organize extracurricular activities for students at the Center. The survey results show that the effectiveness of defense and security education for students at schools is not good, besides the survey results show that organizing extracurricular activities at the Center is very suitable and meet all necessary conditions for implementation. Inheriting the research results of the authors and the current situation, we have proposed five basic measures to organize the implementation of an extracurricular activity program integrating national defense and security education for students. primary and secondary schools at the Center for Defense and Security Education of Thai Nguyen University, ensuring the feasibility and success of the program.

Keywords: *Extracurricular activities; defense education; security; the student; integrating.*

Received: 19/9/2019; Revised: 28/9/2019; Published: 30/9/2019

* Corresponding author. Email: tinhth@tnu.edu.vn

1. Mở đầu

Hoạt động ngoại khóa (HĐNK) ngày càng được coi trọng bởi tầm quan trọng và ảnh hưởng của nó đem lại đối với kết quả học tập của học sinh (HS), đặc biệt là khối HS tiểu học (TH) và trung học cơ sở (THCS). Trong lịch sử phát triển của giáo dục, HĐNK cũng đã được nói đến bởi các nhà nghiên cứu trong và ngoài nước.

T. A. Ilina, nhà giáo dục Xô Viết của thế kỷ XX đã cho rằng các hoạt động giáo dục ngoài giờ học với mục đích bổ sung và làm sâu hơn công tác giáo dục nội khóa; trước tiên, nó là phương tiện để phát hiện đầy đủ năng lực HS, làm thức tỉnh hứng thú và thiên hướng của các em đối với hoạt động nào đó và cũng là hình thức tổ chức giải trí cho các em, là cơ sở để quản lý việc thực tập về hành vi đạo đức để xây dựng kinh nghiệm của hành vi này” [1].

John Mahoney và Robert Cairns (Australia, 2007) phát hiện ra rằng: Tham gia các HĐNK tạo ra một kết nối tích cực và cơ hội cho HS tự nguyện đến trường; giảm tỷ lệ HS bỏ học sớm [2].

Tác giả Đặng Vũ Hoạt quan niệm: *“Hoạt động giáo dục ngoại giờ lên lớp là việc tổ chức giáo dục thông qua hoạt động thực tiễn của HS về khoa học – kỹ thuật, lao động công ích, hoạt động xã hội, hoạt động nhân đạo, văn hóa văn nghệ, thẩm mỹ, thể dục thể thao, vui chơi giải trí v.v... để giúp các em hình thành và phát triển nhân cách (đạo đức, năng lực, sở trường...)”* [3, tr. 7].

Điều 10 của Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQPAN) năm 2013 đã xác định: *“GDQPAN trong trường TH, THCS được thực hiện lồng ghép thông qua nội dung các môn học trong chương trình, kết hợp với HĐNK phù hợp với lứa tuổi. Bảo đảm cho HS hình thành những cơ sở hiểu biết ban đầu về truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, lực lượng vũ trang nhân dân; ý thức kỷ luật, tinh thần đoàn kết, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào”* [4].

GDQPAN trong trường TH, THCS phải phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi HS, được tiến hành lồng ghép thông qua nội dung các bài học đã có trong chương trình, sách giáo khoa và thông qua các HĐNK” [5].

HĐNK lồng ghép GDQPAN góp phần quan trọng trong việc truyền thụ cho HS TH, THCS những kiến thức quốc phòng – an ninh ngoài sách vở, bổ trợ và nâng cao các kiến thức đã học. Mặt khác, HĐNK còn khắc phục những bất cập trong nội dung, chương trình, giữa thời gian học tập ngắn và khối lượng kiến thức cần truyền tải nhiều... Bởi nó có thể mở rộng và đi sâu vào những nội dung trọng tâm, trọng điểm; bổ sung, làm rõ những vấn đề khó hiểu, trừ tượng trong chương trình lồng ghép GDQPAN vào các môn học ở trên lớp hiện nay, giúp HS trải nghiệm trong môi trường quân đội, rèn luyện và hình thành những phẩm chất, kỹ năng cần thiết trong cuộc sống và thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện cho HS.

2. Thực trạng hiện nay

2.1. Phương pháp khảo sát

Để có cơ sở đề xuất các giải pháp tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN Đại học (ĐH) Thái Nguyên, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng phiếu hỏi đối với 40 người là cán bộ quản lý (CBQL) (Phòng Giáo dục và Đào tạo, Ban Giám hiệu các trường TH, THCS) và 100 giáo viên các trường TH, THCS, về mức độ *“hiệu quả lồng ghép giáo dục quốc phòng và an ninh thông qua nội dung các môn học trong chương trình giáo dục TH, THCS”*.

Xác định các điều kiện bảo đảm để tổ chức HĐNK cho HS TH, THCS tại Trung tâm, chúng tôi tiến hành khảo sát 14 người là CBQL và 32 người là giảng viên (GV) thuộc Trung tâm, một số nội dung sau: *Nhận thức của các lực lượng giáo dục (LLGD) tại Trung tâm về sự phù hợp khi tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS; Chất lượng và các khả năng của đội ngũ cán bộ, GV tại Trung*

tâm; Công tác bảo đảm cơ sở vật chất, phục vụ cho tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm. Một số nội dung cần làm rõ chúng tôi tiến hành phỏng vấn trực tiếp GV, thời gian tiến hành khảo sát năm học 2018-2019.

Sau khi có kết quả điều tra khảo sát, chúng tôi sử dụng các phương pháp xử lý số liệu để đánh giá thực trạng như: Xử lý trong phần mềm SPSS phiên bản 18.0 trong môi trường Window, các phép toán thống kê được sử dụng trong nghiên cứu này là phân tích thống kê mô tả, với thang đánh giá 4 mức độ. Phân loại đánh giá các mức độ theo quy đổi ứng với thang đánh giá khảo sát có điểm thấp nhất là 1 và cao nhất là 4.

2.2. Kết quả khảo sát

2.2.1. Hiệu quả tổ chức lồng ghép GDQPAN cho HS tại các trường TH, THCS trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên

Từ kết quả đánh giá của LLGD về việc tổ chức lồng ghép GDQPAN cho HS tại trường TH, THCS cho thấy hiệu quả là chưa cao, khi có điểm trung bình chung là 2,483 điểm, đạt mức độ “Trung bình” trong thang đo. Mặc dù không có đồng chí nào đánh giá ở mức “Không tốt”, nhưng đại đa số (56%) đánh giá ở mức “Trung bình”, số còn lại đánh giá ở mức “Tốt” và chỉ có 5% đánh giá ở mức “Rất tốt”.

Kết quả cụ thể trong bảng 1.

Bảng 1. Đánh giá của các LLGD về hiệu quả lồng ghép GDQPAN cho HS tại trường TH, THCS

Mức độ đánh giá	Kết quả khảo sát (%)	
	CBQL	Giáo viên
Rất tốt	5,00	5,00
Tốt	37,50	39,00
Trung bình	57,50	56,00
Không tốt	0,00	0,00
Điểm TB	2,48	2,49
Điểm TBC	2,483	

Điều này phản ánh đúng thực trạng chất lượng, hiệu quả tổ chức lồng ghép GDQPAN cho HS tại trường TH, THCS. Mặc dù được quán triệt sâu sắc về mục tiêu, yêu cầu của công tác GDQPAN, dù có nhận thức đầy đủ

về nhiệm vụ này, nhưng trước thực trạng các điều kiện bảo đảm chưa được đáp ứng, chưa có sự đổi mới về hình thức và phương pháp GDQPAN... nên chưa đạt được các yêu cầu trong công tác GDQPAN cho HS, TH, THCS đã đặt ra.

Từ kết quả khảo sát, kết hợp với trao đổi trực tiếp với một số cán bộ, giáo viên và thực tiễn tại các nhà trường, chúng tôi nhận thấy nguyên nhân của những hạn chế trong công tác tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại các nhà trường như sau:

Thứ nhất, vẫn còn một số giáo viên nhận thức chưa đầy đủ về công tác GDQPAN cho HS, cho rằng HS còn nhỏ tuổi nên chưa cần trang bị khối kiến thức GDQPAN, các em HS còn rất nhiều nội dung phải học, nên coi GDQPAN cho HS là việc “phụ”.

Thứ hai, trình độ, năng lực, kỹ năng tổ chức của một số giáo viên chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ, chưa có kiến thức chuyên sâu và kỹ năng về quốc phòng - an ninh còn hạn chế, nên khi tiến hành các hoạt động GDQPAN gặp nhiều khó khăn.

Thứ ba, tại các nhà trường chưa tạo dựng được môi trường “quân sự” để thực hiện GDQPAN cho HS.

Thứ tư, cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ GDQPAN cho HS tại các nhà trường là chưa đồng bộ và đầy đủ.

2.2.2. Các điều kiện bảo đảm cho tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN ĐHT Thái Nguyên

- Nhận thức của các lực lượng giáo dục tại Trung tâm về sự phù hợp khi tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS

Kết quả khảo sát tại Bảng 2 cho thấy, gần tuyệt đại đa số các đồng chí là CBQL và GV trong Trung tâm cho rằng: Việc tổ chức chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS trường TH, THCS tại Trung tâm là rất phù hợp trong tình hình hiện nay. Cụ thể, có hơn 92% số người được hỏi cho rằng “Rất phù hợp”, chỉ có khoảng 7% số người được hỏi tỏ thái độ “Phù hợp” và điểm trung bình chung là rất cao (3,933 điểm), đạt mức độ “Tốt” trong thang đo.

Bảng 2. Đánh giá của các LLGD trong Trung tâm về mức độ phù hợp khi tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm

Mức độ đánh giá	Kết quả khảo sát (%)	
	CBQL	GV
Rất phù hợp	92,86	93,75
Phù hợp	7,14	6,25
Không phù hợp	0,00	0,00
Phản đối	0,00	0,00
Điểm TB	3,93	3,94
Điểm TBC	3,933	

Có được kết quả cao như vậy là do, các LLGD của Trung tâm đã nắm chắc chức năng, nhiệm vụ chính trị trọng tâm của đơn vị là công tác GDQPAN cho HS, sinh viên, theo phân luồng liên kết của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Cùng với bề dày truyền thống của Trung tâm gần 30 năm trong lĩnh vực GDQPAN, đặc biệt là kinh nghiệm và kết quả đã đạt được khi triển khai tổ chức chương trình “Học kỳ quân đội”, “Chúng em học làm chiến sỹ” từ năm 2011 đến nay. Bên cạnh đó là nguồn nhân lực có thể đáp ứng được các yêu cầu của chương trình khi được tổ chức, tập huấn chuyên sâu về những nội dung có liên quan đến chương trình. Môi trường giáo dục, rèn luyện “Quân sự” cũng được xem là thế mạnh của Trung tâm, khi HS tham gia chương trình sẽ được biên chế thành các tiểu

đội, trung đội, sẽ được làm quen với các chế độ quy định của người “chiến sỹ”... Đây được xác định là những lý do chính để các LLGD có nhận thức, thái độ đúng đắn về việc tổ chức chương trình HĐNK cho HS TH, THCS tại Trung tâm. Có được sự đồng thuận và thống nhất cao này sẽ là điều kiện hết sức thuận lợi cho việc triển khai kế hoạch tổ chức chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm được thành công và có hiệu quả.

- *Chất lượng và các khả năng của đội ngũ cán bộ, GV tại Trung tâm*

Trung tâm GDQPAN Đại học Thái Nguyên tính đến (31/8/2019), tổng số cán bộ, viên chức của Trung tâm là 70 người, trong đó có 34 người là GV (gồm GV là sỹ quan biệt phái 18 người, GV chuyên trách 16 người). Số GV có trình độ sau đại học là 8 người chiếm tỉ lệ 23,52%, cử nhân là 26 người chiếm tỉ lệ 76,48%, và có 31/36 đồng chí là Đảng viên.

Để đáp ứng yêu cầu tổ chức HĐNK cho HS trường TH, THCS chúng tôi tiến hành khảo sát đội ngũ CBQL, về một số khả năng của GV thông qua chương trình “Học kỳ quân đội” được tổ chức vào dịp hè hàng năm và tự đánh giá của chính GV, kết quả đánh giá thể hiện ở Bảng 3.

Bảng 3. Đánh giá một số khả năng của GV tại Trung tâm

Nội dung	Kết quả đánh giá								Điểm TB	
	Rất tốt		Tốt		Trung bình		Không tốt			
	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV
Khả năng xác định mục đích, yêu cầu của mỗi nội dung.	50,00	53,13	50,00	46,88	0,00	0,00	0,00	0,00	3,50	3,53
Khả năng lựa chọn nội dung phù hợp cho mỗi đối tượng HS.	42,86	43,75	57,14	56,25	0,00	0,00	0,00	0,00	3,43	3,44
Năng lực xác định phương pháp, hình thức tổ chức.	35,71	34,38	64,29	65,63	0,00	0,00	0,00	0,00	3,36	3,34
Khả năng vận dụng các nguyên tắc giáo dục khi tổ chức.	21,43	21,88	57,14	56,25	21,43	21,88	0,00	0,00	3,00	3,00
Năng lực huy động và phối hợp với các LLGD.	28,57	28,13	57,14	59,38	14,29	12,50	0,00	0,00	3,14	3,16
Khả năng nắm bắt tâm lý của các đối tượng tham gia.	28,57	25,00	64,29	68,75	7,14	6,25	0,00	0,00	3,21	3,19
Sự tự tin, tính khiêm tốn và cầu thị trong tổ chức.	92,86	90,63	7,14	9,37	0,00	0,00	0,00	0,00	3,93	3,91
Có kiến thức sâu về nội dung, có kinh nghiệm và kỹ năng tổ chức.	85,71	87,50	14,29	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	3,86	3,88
	Điểm TBC								3,429	3,431

Theo kết quả khảo sát tại Bảng 3, có ba nội dung điểm trung bình ở mức “Khá” đó là: *Khả năng vận dụng các nguyên tắc giáo dục khi tổ chức; Năng lực huy động và phối hợp với các LLGD; Khả năng nắm bắt tâm lý của các đối tượng tham gia.* Đội ngũ CBQL đánh giá và chính GV thừa nhận về ba khả năng này còn hạn chế, nhất là khả năng “phối hợp” với các bộ phận và các cá nhân với nhau trong quá trình làm việc. Cùng với đó là sự khác biệt về tâm lý lứa tuổi và khả năng tiếp thu kiến thức của HS so với sinh viên. Do đó việc tổ chức HĐNK để lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS sẽ có những khó khăn, rào cản, đòi hỏi đội ngũ GV cần được trang bị, bổ sung một số kiến thức về tâm lý lứa tuổi HS (TH, THCS), khả năng vận dụng các nguyên tắc giáo dục, cách tiếp cận đối tượng, năng lực huy động và phối hợp với các lực lượng...

Cũng theo kết quả ở Bảng 3, các nội dung còn lại mặc dù kết quả đánh giá không được cao như kỳ vọng, nhưng 100% đánh giá ở mức “Rất tốt” và “Tốt” và đều có điểm trung bình đạt mức độ “Tốt” trên thang đo. Ba nội dung đầu có điểm trung bình trong khoảng từ 3,34 điểm đến 3,53 điểm, hai nội dung còn lại, *Sự tự tin, tính khiêm tốn và cầu thị trong tổ chức* và *Có kiến thức sâu về nội dung, có kinh nghiệm và kỹ năng tổ chức*, có kết quả đánh giá cao nhất, khi có điểm trung bình trung là trong khoảng 3,86 điểm đến 3,93 điểm, đạt mức độ tốt trong thang đo.

Như vậy, có thể khẳng định đội ngũ GV của Trung tâm có trình độ kiến thức chuyên môn

sâu, có kỹ năng và kinh nghiệm trong tổ chức HĐNK; đội ngũ GV cơ bản là Đảng viên, được đào tạo, rèn luyện tại các học viện nhà trường trong và ngoài Quân đội, nên có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức tốt, khiêm tốn và cầu thị trong công tác, giản dị trong cuộc sống... Với đội ngũ cán bộ, GV có phẩm chất, khả năng như vậy, được coi là một thế mạnh, lợi thế trong việc tổ chức và phát triển chương trình HĐNK cho HS tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên.

- *Công tác bảo đảm cơ sở vật chất, phục vụ cho tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm*

- *Cơ sở vật chất:* Diện tích đất sử dụng 15,5 ha; diện tích xây dựng: nhà điều hành 646 m²; nhà làm việc 862 m²; nhà KTX 8.290 m² (180 phòng); giảng đường 2.000 m²; nhà ăn 2.000 m² (phục vụ cùng lúc cho 2.500 người ăn); hội trường lớn 3.500 m²; thư viện 340 m²; trạm xá 285 m²; sân bóng đá 7.660 m²; sân bóng chuyền 02 sân; sân cầu lông 08 sân và 06 phòng học trang bị hệ thống máy chiếu hiện đại,... khuôn viên vườn hoa, thảm cỏ xanh, sạch, đẹp...

Từ kết quả đánh giá tại Bảng 4 và số liệu thống kê về điều kiện cơ sở, vật chất, trang thiết bị bảo đảm, phục vụ cho công tác GDQPAN cho SV, cũng như khả năng đáp ứng phục vụ cho tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS chúng tôi nhận thấy: Về cơ bản đã đáp ứng tốt cho các hoạt động thường xuyên của Trung tâm và có khả năng bảo đảm cho tổ chức HĐNK.

Bảng 4. Đánh giá của các LLGD trong Trung tâm về mức độ đáp ứng bảo đảm, phục vụ cho việc tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS

Nội dung	Kết quả đánh giá								Điểm TB	
	Rất tốt		Tốt		Trung bình		Không tốt			
	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV	CBQL	GV
Phòng nghỉ KTX cho HS và GV.	35,71	37,50	50,00	46,88	14,29	15,63	0,00	0,00	3,21	3,22
Nhà ăn và chất lượng phục vụ.	64,29	62,50	35,71	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	3,64	3,63
Các vật chất, phương tiện, thiết bị phục vụ các nội dung HDNK.	35,71	34,38	64,29	65,63	0,00	0,00	0,00	0,00	3,36	3,34
Quân trang cho HS và GV.	42,86	43,75	50,00	50,00	7,14	6,25	0,00	0,00	3,36	3,38
Cảnh quan, môi trường khu vực tổ chức HDNK.	78,57	78,13	21,43	21,88	0,00	0,00	0,00	0,00	3,79	3,78
	Điểm TBC								3,472	3,470

Tuy nhiên, theo số liệu tại bảng 4 cho thấy, khả năng bảo đảm “*Phòng nghỉ KTX cho HS và giáo viên*.” chỉ ở mức độ “Khá” khi thang đo ở mức trung bình là 3,21 điểm (CBQL) và 3,22 điểm (GV). Lý do được tìm hiểu là thực trạng hiện nay một số phòng KTX đã được xây dựng và đưa vào sử dụng hơn 10 năm nên tình trạng xuống cấp đã xuất hiện. Đặc biệt cần lưu ý cách chế biến món ăn cần phù hợp với lứa tuổi HS, độ cao của bàn ghế ăn so với lứa tuổi HS và cả phong cách phục vụ cũng cần được điều chỉnh...

Để làm rõ hơn vấn đề trên, nhóm tác giả đã phỏng vấn ông Vũ Quang K Phó trưởng Khoa GV của Trung tâm, về việc tổ chức HĐNK nhằm lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm. Theo ông K, việc tổ chức HĐNK lồng ghép GDPQAN cho HS tại Trung tâm là hoàn toàn phù hợp bởi Trung tâm có đầy đủ các điều kiện đảm bảo cho việc tổ chức hoạt động này, cụ thể là:

+ *Điều kiện cơ sở vật chất đảm bảo*: Trung tâm có đầy đủ diện tích sân bãi, thao trường kỹ thuật, chiến thuật phục vụ cho các nội dung của chương trình HĐNK, đặc biệt là các hoạt động ngoài trời, nơi ăn, ở dã ngoại đều đáp ứng được cho HS TH, THCS.

+ *Điều kiện về môi trường học tập, rèn luyện (trải nghiệm)*: Chính là môi trường “quân sự” tại Trung tâm, sẽ giúp các em trải nghiệm để tìm hiểu kiến thức quốc phòng-an ninh, thông qua các nội quy, quy định về chế độ học tập, rèn luyện của “chiến sỹ nhí”, là nơi rèn luyện và học tập với tính kỷ luật cao, nơi các em được tìm hiểu tác phong quân đội, làm quen với điều lệnh đội ngũ, sắp đặt nội vụ. Với việc trò chơi hóa các nội dung GDQPAN để rèn luyện kỹ năng, góp phần xây dựng phẩm chất cho mỗi HS, để các em thấy rằng GDPQAN không phải là những kiến thức trừu tượng, tẻ nhạt, khô cứng, đây chính là môi trường phù hợp nhất, tốt nhất để HS được trực tiếp trải nghiệm, để có được những hiểu biết ban đầu về quốc phòng-an ninh.

+ *Điều kiện về đội ngũ GV*: Trung tâm GDQPAN là nơi giảng dạy môn học GDQPAN cho HS, sinh viên, do đó đội ngũ GV được đào tạo cơ bản và có trình độ chuyên sâu về kiến thức quốc phòng-an ninh. Đội ngũ gồm các đồng chí là sỹ quan Quân đội biệt phái và GV chuyên trách của Trung tâm, là những GV có tuổi đời còn rất trẻ, có kỹ năng và kinh nghiệm nhiều năm tham gia chương trình “Học kỳ Quân đội”, “Chương trình chúng em học làm chiến sỹ”, có tinh thần nhiệt huyết của tuổi trẻ, đặc biệt là tràn đầy tình yêu thương con trẻ (Tâm – Tài – Tinh). Đây thực sự là một thế mạnh trong việc tổ chức HĐNK lồng ghép GDPQAN cho HS TH, THCS tại Trung tâm.

3. Một số giải pháp tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN - Đại học Thái Nguyên

Xuất phát từ các quan điểm nêu trên, chúng tôi xác định mục tiêu tổ chức HĐNK cho HS tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên, nhằm lồng ghép trang bị cho HS TH, THCS một số kiến thức ban đầu về quốc phòng – an ninh. Tạo môi trường để các em HS được rèn tính kỷ luật, sự tự tin, lòng dũng cảm, tinh thần tập thể, đồng thời rèn luyện khả năng giao tiếp, bổ sung thêm kỹ năng sống, với các hoạt động tập thể như trò chơi dân gian, trò chơi quân sự.

Để khắc phục sự rời rạc trong GDQPAN cho HS, do việc lồng ghép vào trong từng bài học cụ thể như mô hình hiện nay, chúng tôi đã đề xuất nội dung chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS được chia thành 4 phần: Học làm chiến sỹ; Kỹ năng; Trò chơi dân gian và Trò chơi quân sự, có thời lượng 08 tiết, được tổ chức trong 01 ngày. Nội dung chương trình HĐNK được thiết kế ở các lớp không trùng lặp, có tính liên thông, kế thừa và thực hiện thông qua các trò chơi quân sự, các hoạt động tập thể theo nhóm (Tổ, Tiểu đội) có gắn với chương trình nội dung các môn học ở trường, để hình thành những hiểu biết ban đầu

về truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, về lực lượng vũ trang nhân dân; có ý thức kỷ luật, tinh thần đoàn kết, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào cho HS.

HĐNK được tổ chức ở nhiều thời điểm trong năm, ở các địa điểm khác nhau trong Trung tâm, với nhiều nội dung và quy mô khác nhau, bởi vậy, tùy theo cách tổ chức để huy động sự tham gia, phối hợp của các LLGD trong và ngoài Trung tâm như: đội ngũ CBQL, GV, nhân viên và giáo viên chủ nhiệm lớp, giáo viên bộ môn, cán bộ Đoàn, tổng phụ trách Đội, Ban Giám hiệu nhà trường, hội cha mẹ HS.

Để tổ chức chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm được thành công, từ mục tiêu công tác GDQPAN cho HS TH, THCS, từ thực trạng tại các nhà trường và trung tâm hiện nay, chúng tôi đề xuất một số biện pháp cơ bản sau đây:

- *Nâng cao nhận thức của các LLGD về sự phù hợp khi tổ chức HĐNK cho HS TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên.* Mục đích: Tạo ra sự đồng thuận cao trong chính các LLGD và như vậy khi tổ chức chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS sẽ thành công và có hiệu quả cao. Biện pháp thực hiện: Mỗi cán bộ, GV trong Trung tâm phải hiểu rõ mục đích của chương trình HĐNK cho HS, từ đó nâng cao tinh thần trách nhiệm khi tham gia vào các khâu của chương trình. Chính đội ngũ này, phải trở thành một tuyên truyền viên, để có thể lan tỏa về vị trí, ý nghĩa và những lợi ích có được của chương trình HĐNK cho HS tại Trung tâm, tới các lực lượng giáo dục ở các nhà trường và HS.

- *Xây dựng chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên.* Mục đích: Của chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN tại Trung tâm, giúp hình thành những cơ sở hiểu biết ban đầu cho HS về truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, lực lượng vũ trang nhân dân; ý thức kỷ luật, tinh thần đoàn kết, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào; giúp học sinh

rèn luyện các kỹ năng xã hội, dần hoàn thiện nhân cách. Biện pháp thực hiện: Trung tâm thành lập Tổ xây dựng chương trình, gồm những đồng chí có trình độ, năng lực và một số đồng chí có kinh nghiệm trong xây dựng nội dung “Học kỳ quân đội”. Chỉ đạo Tổ xây dựng chương trình lập kế hoạch, lộ trình thực hiện theo từng bước (*Xác định mục tiêu, yêu cầu cần đạt được; xây dựng khung chương trình, chương trình chi tiết và xin ý kiến một số nhà trường; chỉnh sửa hoàn thiện; thành lập hội đồng nghiệm thu; tổ chức tập huấn...*). Sau mỗi đợt, chỉ đạo rút kinh nghiệm, điều chỉnh kịp thời cho phù hợp, bảo đảm cho sự thành công của chương trình HĐNK cho HS tại Trung tâm.

- *Nâng cao kỹ năng tổ chức HĐNK cho đội ngũ cán bộ, giảng viên của Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên.* Mục đích: Xây dựng đội ngũ GV có đủ phẩm chất, trình độ và năng lực để tổ chức có hiệu quả chương trình HĐNK cho HS. Lãnh đạo Trung tâm phải luôn nhận thức được việc nâng cao trình độ, kỹ năng cho đội ngũ GV trong tổ chức HĐNK cho HS là một nhiệm vụ trọng tâm, phải được thực hiện thường xuyên và hiệu quả. Biện pháp thực hiện: Tổ chức các buổi tập huấn, học tập tại một số đơn vị có kinh nghiệm tổ chức HĐNK trong và ngoài ĐH Thái Nguyên. Chỉ đạo tập huấn, bồi dưỡng trước mỗi buổi tổ chức HĐNK và tiến hành trao đổi, rút kinh nghiệm và nhân rộng những cách làm hay sau mỗi buổi tổ chức HĐNK. Trung tâm cần xây dựng cơ chế, chính sách hỗ trợ, tạo điều kiện cho đội ngũ GV trong quá trình học tập, nâng cao trình độ và kỹ năng tổ chức HĐNK nhằm lồng ghép GDQPAN cho HS tại Trung tâm.

- *Tăng cường sự phối hợp giữa Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên với các Nhà trường trong tổ chức HĐNK cho HS.* Mục đích: Để việc tổ chức HĐNK cho HS được thuận lợi và thành công. Biện pháp thực hiện: Cần xác định đây là một hoạt động giáo dục và có sự tham gia của rất nhiều LLGD, trong

đó vai trò của Nhà trường và Trung tâm là nòng cốt, có vai trò quan trọng để HĐNK được tổ chức và tổ chức thành công; Thống nhất mục tiêu phải đạt được ở mỗi bước khi tổ chức chương trình HĐNK cho HS giữa các LLGD tham gia; Xây dựng quy chế phối hợp giữa Trung tâm và Nhà trường trong việc tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc phối hợp giữa các bộ phận, các nhân trong quá trình triển khai thực hiện.

- *Bảo đảm cơ sở vật chất, sân bãi phục vụ cho tổ chức HĐNK tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên.* Mục đích: Để đáp ứng tốt nhất những nhu cầu của HS, GV các nhà trường về cơ sở vật chất, từ nơi ăn, nơi ở, nơi học tập, rèn luyện đến các trang thiết bị phục vụ cho các nội dung trong chương trình HĐNK, góp phần nâng cao hiệu quả HĐNK cho HS tại Trung tâm. Biện pháp thực hiện: Trung tâm cần có quy hoạch và thiết kế cảnh quan, môi trường khu vực chuyên tổ chức HĐNK một cách khoa học nhằm phục vụ cho phát triển chương trình hoạt động trải nghiệm cho HS nói chung và cho HĐNK nhằm GDQPAN cho HS nói riêng tại Trung tâm. Chỉ đạo cơ quan chuyên môn lập kế hoạch đầu tư, mua sắm các loại cơ sở vật chất, trang thiết bị đầy đủ, đẹp và hiện đại đáp ứng yêu cầu tổ chức chương trình HĐNK cho HS.

4. Kết luận

Nhận thức của LLGD tại các nhà trường về việc tổ chức HĐNK lồng ghép GDQPAN cho

HS TH, THCS tại các Trung tâm GDQPAN là rất cần thiết. Trung tâm GDQPAN là nơi có đủ điều kiện pháp lý, cũng như các điều kiện về cơ sở vật chất, sân bãi, trang thiết bị phục vụ cho chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS TH, THCS. Đặc biệt, nguồn nhân lực của Trung tâm, với nhiệm vụ giảng dạy môn học GDQPAN và kinh nghiệm tổ chức thành công chương trình “Học kỳ Quân đội” và chương trình “Chúng em học làm chiến sỹ” trong nhiều năm, đây chính là một trong những thế mạnh sẵn có của Trung tâm khi triển khai chương trình HĐNK cho HS. Từ những điều kiện và khả năng hiện có, LLGD của các nhà trường và tại Trung tâm đều nhận định: Tổ chức chương trình HĐNK lồng ghép GDQPAN cho HS các trường TH, THCS tại Trung tâm GDQPAN ĐH Thái Nguyên là rất phù hợp, có tính khả thi và đạt hiệu quả cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. T.A.Illina, *Giáo dục học tập 2, 3*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, 1978-1979.
- [2]. Kimiko Fujita, *The Effects of Extracurricular Activities on the Academic Performance of Junior High Students*, 2000.
- [3]. Đặng Vũ Hoạt, *Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở trường THCS*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, 1998.
- [4]. Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh - Năm 2013.
- [5]. Thông tư số 01/2017/TT-BGDĐT ngày 13 tháng 01 năm 2017 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.